

Delavec izhaja vsak petek
z datumom naslednjega
dne. — Naročnina za celo
leto K 10.—, za pol leta
K 5.—, za četrto leta K 2.50.
Posamezna številka 20 vin.
Naročnina za Nemčijo za
celo leto 9 mark, za Ame-
riko 3 dolarja.
Pošiljatelj na uredništvo in
upravnništvo
Ljubljana, Šelenburgova
ulica št. 6. II. nadst.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. —
Inserati z enostolpnimi pe-
tit vrsticami se zaračuna-
vajo, in sicer: pri enkratni
objavi po 30 vin., pri tri-
kratni po 27 vin., pri šest-
kratni po 24 vin., pri celo-
letnih objavah po 22 vin.
za vsakokrat. — Za razne iz-
jave itd. stane peti vrstica
50 vin. — Reklam. so poš-
tine proste. — Nefrankira-
na pisma se ne sprejemajo.

Resolucija za delavsko zavarovanje.

Na strokovnem kongresu je predložil sodr. Kocmur kot poročevalec naslednjo resolucijo glede ljudskega zavarovanja:

Kongres strokovnih organizacij za Slovenijo v Ljubljani dne 8. in 9. junija 1919 zahteva čimprejšnjo uvedbo splošnega ljudskega zavarovanja — starostno in invalidno zavarovanje — ter preiskrbo vdov in sirot.

Ker se v doglednem času potrebna socialna zakonodaja gotovo še ne bo izvedla, zahteva kongres takojšnjo izpolnitev že obstoječih tozadevnih naprav, kakor: bratovskih skladnic, pokojninskega zavarovanja nameščencev itd.

Kongres zahteva dalje takojšnjo izvedbo preskrbe invalidov, vdov in sirot, varstvo dojenčev, otrok in mater.

V bratovsko - skladničnem zakonu določeni najmanjši pokojninski znesek letnih 200 K je po triletni čakalni dobi zvišati na letnih 600 K. Po preteku petletne čakalne dobe narašča pokojninski znesek za 40 K do 2000 K na leto. Po poteku 25 let zavarovanja imej vsak član, ne oziroma se na njegovo zdravstveno stanje, vsak čas stopiti v pokojninsko razmerje. Vdove in sirote naj dobe, ne glede na število otrok, vsak tretjino možu ali očetu pripadajoče pokojnine. Pokojnina sedanjih vpokojencev, vdov in sirot se ima zvišati takoj za polovico.

Tabelarične prispevke v bratovsko-skladiščne blagajne je odpraviti in na mesto teh uvesti enoten prispevek.

Pri pokojninskem zavodu za nameščence naj se starostna doba, po kateri lahko zavarovanec, ne glede na njegovo zdravstveno stanje, stopi v pokoj, skrči na 55 let. Sprejem v zavarovanje ne sme biti omejen na kako maksimalno starostno dobo.

Krog pokojninskemu zavarovanju zavezanih nameščencev je raztegniti na trgovske sotrudnike.

V plavžarskih in drugih težkih, zdravju škodljivih strokah šteje službena doba dveh let za tri leta.

Da bo mogoče najnujnejše reforme čim prej izvesti, poziva kongres vlado, da takoj ukrene vse potrebno, da se likvidacija inozemskih zavodov, od katerih imajo tuzemski zavodi kaj tirjati, čim prej izvede.

Kongres ugotavlja, da je vlada s tem, da je izdelala in izdala osnutek zakona o reformi zavarovanja delavcev za slučaj bolezni in nezgode, tudi sama priznala nujno potrebo take reforme.

Kongres izjavlja, da je osnutek za delavstvo absolutno nesprijemljiv, ker okrnjuje, deloma pa sploh odpravlja že obstoječe pravice in pridobitve zavarovancev — ter zahteva, da se onutek, ki je tudi preobširen, prekompliciran in skrajno birokratičen, predela ob sodelovanju zastopnikov zavarovancev tako,

da bo lahko umljiv in udeležen po-
menil napredek in ne nazadovanje.

Temelj vsem panogam socialnega zavarovanja bodi bolniško zavarovanje, ki naj se izpopolni in zgradi tako, da bo dana zanesljiva in dobra podlaga za vsa druga zavarovanja.

Kongres se načelno izreka za centralizacijo bolniškega zavarovanja in postopno unificiranje z nezgodnim zavarovanjem, na koje naj se pozneje naslonijo splošno ljudsko in druga zavarovanja.

Predno se posamezne reforme definitivno izvedejo, zahteva kongres, da se v mejah že obstoječih zakonov začne s centralizacijo in preosnovno bolniškega, nezgodnega in pokojninskega zavarovanja.

Male bolniške blagajne je odpraviti in ustvariti enoten tip bolniških blagajen, ki jih je preosnovati na vsem ozemlju, za katero velja zakon od 30. marca 1888, drž. zak. št. 33, v poslovalnice okrožnega (deželnega) zavoda s sedežem v Ljubljani.

Zavarovanje pri enotnih bolniških blagajnah bodi obvezno za vse zavarovanju zavezane osebe. Prostovoljno zavarovanje je odpraviti.

Bolniško zavarovanje je razširiti na vse osebe, stoječe v mezdni ali službenem razmerju, zlasti pa: na osebe domače industrije ali obrti (delavce na domu), na kmetijske, poljske in gozdne delavce, dalje na hišno služničad in posle. Zavarovanju je pritegniti vse javne in zasebne nameščence s stalno plačo, katerih službeni prejemki presegajo na leto 7200 K.

Za kmetijske in poljske delavce, hišno služničad in druge osebe, ki prejemajo pretežni del svoje plače v naturi, določijo naj politične oblasti prve stopnje, zaslišavši prej bolniške blagajne in zaupnike prizadetih zavarovancev ter njih delodajalcev, vsako leto povprečni dnevni delovni zaslužek tako, da ugotovljeni zaslužek lahko stopi s 1. januarjem naslednjega leta v veljavo.

Bratovske skladnice in obratne bolniške blagajne državnih obratov je priključiti splošnemu bolniškemu zavarovanju.

Za železnice, mornarje, kmetijske in poljske delavce, hišno služničad in posle ter samostojne zavarovance ustanoviti je ob naslonitvi na splošno bolniško zavarovanje posebne oddelke.

Poljski in kmetijski delavci, hišna služničad in posli, ki še niso dopolnili 16. leta starosti, spadajo naj v prvo mezdno stopnjo.

Vse določbe, po katerih imajo plačevati posamezne vrste zavarovancev celotni bolniško-zavarovalni prispevek iz svojega, je odpraviti.

Zavarovanje članovih svojcev bodi obvezno za vse zavarovance. K svojcem zavarovanca je prištevati: ženo, zakonske in nezakonske otroke, starše, očma in mače, deda in babico, brate in sestre, polbrate in polsestre; toda le, če je svojec brez zadostnega imetja in si nič

ne zasluži, ni sam zavarovan, ali nima pravice do enakih dajatev iz drugega naslova (izvzemši ubožni sklad). Za svojce je smatrati tudi najdenice, otroke v najemu in adoptirane otroke.

Znesek, ki utemeljuje izključitev svojca zavarovančevega od dajatev iz blagajničnih sredstev, zviša naj se enotno na 7200 K.

Novo določbo nuditi morajo zavarovancem najmanj dosedanje pravice in dajave. Pri ureditvi zavarovanja za celo državo vpoštevati je zakonite določbe onega dela države, ki nudijo zavarovancem več pravic in ugodnosti.

Za takoj se zahteva:

Boleznino je zvišati na 100 % spodnje meje dnevnega delovnega zaslužka mezdne stopnje, vendar ne nad 10 K na dan; pogrebno na 50kratni znesek povprečnega dnevnega delovnega zaslužka.

Nosečim je podaljšati podporno dobo na 6 tednov. Na odredbo zdravnika je prepovedati nosečim mezdno delo; odrediti naj se sme tudi prisilna oddaja noseče v bolnišnico, če tehtne okoliščine to zahtevajo.

Porodnicam je mezdno delo 8 tednov prepovedati.

Porodnica dobi 26 tednov poleg boleznine, če je otrok živ in doji otroka sama, 50 % doklade. Od dneva naprej, ko je otrok umrl, dobi porodnica doklado še en teden, potem pa samo boleznino.

Doklade porodnicam, izdatke za na jetiki, škrofulozi, trahomu, spolnih in drugih kužnih boleznih bolnim naj povrne država.

Kontumacirani je povrnuti izgubo zaslužka na račun države.

Plača naj se tudi prevoz iz bolnišnice, zdravilišča in kopališča, če je bil potreben, kar naj zdravnik zavoda potrdi; vselej pa, če znaša oddaljenost nad 10 kilometrov.

Bolniške blagajne naj bodo avtonomne, zavarovancem je priznati popoln vpliv na upravo. Vrhovno nadzorstvo imej država.

Višina nadomestnega sklada bolniških blagajen bodi neomejena.

Imovina razpuščenih bolniških blagajen pripadaj v vsakem primeru bolniškim blagajnam v celoti oz. po razmerju števila od razpuščene bolniške blagajne prevzetih članov.

Zamudne obresti od zaostalih zavarovalnih prispevkov je zvišati na 5 %; opominjevalna pristojbina bodi obvezna in znašaj za vsakih 100 K 1 K. Kazenske določbe § 67. zakona o 30. marca 1888, drž. zak. št. 33, je spremeniti v toliko, da se bo globa ravnala po inovinskih razmerah kaznovanega. Globo je zvišati do 200 K za vsak slučaj.

O najdenih nedostatkih, ki vplivajo na zdravje zavarovancev ali zvišujejo nevarnost nezgod, poročati ima obrtni nadzornik tudi pristojni bolniški blagajni. V posebnih primerih blagajna obrtnemu nadzorniku lahko vidi svojega zastopnika.

IV. slučaju nezgode plačuj nezgodna zavarovalnica boleznino od dneva nezgode.

Pri popolni nesposobnosti za delo je zvišati nezgodno rento na 100 % dejanskega delovnega zaslužka. Renta naj v danem slučaju stopnjuje tako, kakor bi stopnjevala plača ali zaslužek, če bi poškodovani delal. Renta za ženo po umrlem znašaj 75 %, za vsako siroto pa 25 % rediteljeve rente.

Vse nasprotujoče določbe drugih zakonov in naredb je razveljaviti; nujne reforme je izvesti čimprej s posebnimi navedbami.

Zasebne ustanove (pokojsniške podporne itd.), ustanovljene od lastnikov podjetij za njih delavce in nameščence, je staviti pod državno nadzorstvo.

Pri razdelitvi zemljišč in posestev je vpoštovati želje in potrebe javnih socialno-zavarovalnih zavodov in jim nuditi možnost, da si ustanove lastna zdravilišča, okrevališča itd. Pri rešitvi vprašanja o vojnih posojilih in valuti je varovati v prvi vrsti koristi socialno-zavarovalnih zavodov tako, da bo prevzela država doplačilo onega primanjkljaja, ki je nastal vsled padanja valute in vrednosti vojnih posojil.

Možakarji pa taki.

Blizu Sv. Lovrenca nad Mariborom se nahaja grajščina, ki nosi visokodoneče ime »Herrschaft Faal«. Gospodar posestva je neki Italijan. Zelo dober mora biti ta gospod, kajti pri njem uposlenim lesnim delavcem plačuje, čujte in strmite, celih 4 do 5 kron dnevne plače brez hrane. Kako naj ti s to »plačo« izhajajo, nam je uganka. Gospod graščak tega seveda tudi ne more povedati. Priznati bi pač moral, da tak zaslužek niti za samo polento ne zadostuje.

Takih dobrotlihtnih gospodov je v tem kraju še več. Na primer gospod Löschnigg, ki si je od leta 1889. naprej kupil nič več in nič manj kakor 13 posestev, je tudi zelo dobra duša. Delavcem je nedavno tega obljubil — povišati dnevno plačo za 6 do 8 K 50 vin. in 50 odstotno draginjsko doklado; svojo besedo pa je snedel in je kar enostavno »uredil« plače kakor se mu je zdelo. Pri tej ureditvi so delavci prišli takorekoč z dežja pod kap. Na roko mu gre njegov pajdaš dr. Oskar Orosel iz Maribora. Tudi ta ima v tem kraju veleposestva, vsekakor pa gospod doktor doseže rekord v izkoriščanju delavstva, ker on plačuje delavce kvečjemu, reci in piši, po 4 krone na dan! Človekoljubi pa so ti možakarji, to se mora priznati. No, tudi za pijavke podobne vrste bo prišel čas.

Obupni klici vpokojencev bratovskih skladnic.

Življenske razmere so nastale za vpokojene premogarje, vdov in sirotnih otrok naravnost obupne. Vpokojeanci so večinoma le starčki, bolni in delanezmožni delavci, vdove in sirotni otročiči. Starčki dobijo v najboljšem slučaju, če so delali 40 let neprenehoma v enem in istem premogovniku 40 K, vdove v najboljšem slučaju 13 K 33 vin. in sirotni otročiči v najboljšem slučaju 6 K 66 vin. mesečne pokojnine. Vpokojeanci, ki nimajo dokazati 40letno nepretrgano članstvo pri eni in isti bratovski skladnici, dobijo moški 16 K 66 vin. do 30 K, vdove od 5 K 63 vin. do 10 K, sirotni otročiči pa od 2 K 77 vin. do 5 K mesečne pokojnine; vpokojnine nad 40 K do 100 K dobijo le pazniki in uradniki.

Te žalostne razmere so provzročile, da je med vojno in zlasti v poteklih dveh letih mnogo vpokojencev umrlo in še živ večji so hirajoči smrti podvrženi, ker jim ni mogoče ob sedaj obstoječi draginji prehranjevati se.

Podružnica Trbovlje Unije slovenskih rudarjev je po sodruhu Sitarju napravilo na rudarsko glavarstvo v Ljubljani sledečo vlogo za povišanje pokojnine:

Vpokojeancem, ki sedaj dobivajo 2 K 77 vin. do 10 K mesečno, se ista zviša za 500%, onim, ki dobivajo od 10 K do 20 K, se zviša za 250%, onim, ki dobivajo od 20 K do 30 K se zviša za 175%, onim, ki dobivajo od 30 K do 40 K, se zviša za 125%, onim, ki dobivajo od 40 K do 60 K, se zviša za 60%, onim, ki dobivajo od 60 K do 80 K, se zviša za 30% in onim, ki dobivajo od 80 K do 100 K, se zviša ista za 10%.

Rudarsko glavarstvo uvideva veliko bedo vpokojencev in zahteva, naj se izvedljivost stavljenih zahtev na podlagi računov utemelji ter je v računu vpoštovati imetje bratovske skladnice, njene obveznosti po pravilih, vpliv predlaganega povišanja provizij itd. Želji rudarskega glavarstva se je takoj ustreglo in na podlagi natančnih podatkov se je dokazalo, da bi rabila bratovska skladnica v Trbovljah za zvišanje pokojnine vpokojencem znesek 39.526 K 16 vin. mesečno. To pokritje bi se lahko našlo s tem, če rudarsko glavarstvo sporazumno z deželno vlado privoli trboveljski premogokopni družbi zvišati ceno na premogu le za 12 kron pri vagonu, to je samo le 12 vinarjev pri 100 kilogramih. N. p. se je pri premogovniku v Trbovljah produciralo v mesecu maju l. l. 3463 vagonov premoga, kar bi zneslo pri povišanju cene na vagonu 12 K — znesek 41.556 K —, in pokritje za potrebno zvišanje pokojnine bi bilo na razpolago. To malenkostno podražanje ne bi nalagalo gospodom tovarnarjem, železnicam itd. prav nobenih občutnih bremen in ubogim, starim, iztrojenim, sestradanim vpokojenim premogariem ter vdovam in njih sirotinskim otročičem bi se smrtni dihlaži oblažili.

Sodba o usodi ubogih vpokojencev je tedaj v rokah gospoda rudarskega glavarja in upati je, da rudarsko glavarstvo zadevo nagloma reši.

Stavke v Franciji in Italiji.

Pod tem zaglavjem piše »Slovenec«:

»Zadnji čas gredo skozi svet poročila o mnogoštevilnih stavkah v Franciji in Italiji. Zapleteno gospodarsko življenje našega časa in doslej veljavni način proizvodnje vsebuje sicer v sebi toliko nasprotstev, da je izbruh mezdskih bojev v vsakem času razumljiv in skoro neizogiben; a to, kar vidimo danes v Franciji in Italiji, je po svojem obsegu, po svoji resnobi in svojemu značaju nekaj, kar da opazovatelju socialnega in političnega življenja Evrope mnogo misliti. To niso več običajni spori med kapitalom in delavstvom, ki se po nekaj sunkih kmalu zopet mirno poravnajo. Spopadi, ki se danes pojavljajo po industrijskih pokrajinah Francije in Italije, so gnani s sistematično in premišljeno silo, so usmerjeni na jasen in razločen cilj, ki vladajoče spreletava s strahom. Ozadje, iz katerega se vzdigujejo te stavke, je le na videz gospodarsko in zgolj mezдно; v resnici ležijo korenine teh delnih, a mnogoštevilnih bojev, globlje in se vijejo v splošne socialne krivice našega družabnega reda. Nagibi in cilji tega gibanja so politični in brez dvoma revolucionarni.«

O strahu buržoazije pravi:

»Časopisje entente se tega razločno zaveda in obrača mnogo resnobe in mnogo skrbi tem pojavom. Največji časopisi meščanskih strank, ki se sicer z nadrejeno kretnjo in nadrejeno mislijo otrešajo delavskih stanovskih zadev, so na en mah, kar čez noč spremenili svoj ton. Tesnoba in zavest nevarnosti govori iz vseh član- kov in vseh poročil.«

V nadaljnjih stvkih pove še tole:

»Pomislimi moramo mimo tega, da so naperjeni napadi na najvažnejše in najbolj občutljivejše naprave gospodarskega življenja. Stavke so izbruhnile v obratih, kjer se proizvaja plin in elektrika, v vodovodih in na železnicah. Če bi se delni sunki strnili v enotno in spremenili v splošno stavko, bi bila velika mesta Francije in Italije v temi, brez vode in brez prometa, bi prehrana prenehala in lakota bi čez noč zavihtela svoj bič čez deželo. Žile državnega življenja bi bile prerezane, državna oblast v dveh tednih pokončana.«

Preverjeni smo, da se fa revolucionarni pokret ne bo pognal to pot do svojih zadnjih zaključkov. Vemo, da bodo vladajoči sloji zbrali svojo politično moč, napeli svoje umirjevalne sile in pomirili upor organiziranega delavstva. Za nas in vse misleče so pa ti dogodki dokaz, da niso ne zmage, in ne vojne odškodnine v stanu preprečiti ljudskega gibanja v državah entente. Te stavke so signali, ki mečejo luč v bodoče dni in kličejo v zavest nevarnost, ki prihaja čez narode. Vsakemu, ki zna misliti in zna opozoriti, so te stavke dokaz, da se bodo zrušile nekega dne one sile, ki stoje danes še mogočne in neomajno v svetu.«

Kle je krščansko-socialno delavstvo v tem svetovnem gibanju? Ni ga. Gotovo je žal »Slovencu«, da mora to dejstvo sam konstatirati. Zakaj smo priobčili te stavke iz »Slovenca«? Zato, da bodo naši ljudje primerjali pisavo »Slovenca« in pisavo »Naše Moči«. Dočim pove »Slovenec« marsikatero možato besedo, pisari »Naša Moč« same stvari, ki jih noben pameten človek prebaviti ne more. A vendar pohajata oba lista od ljudi enih in istih nazorov, enega in istega prepričanja! Kričeča razlika v pisavi teh dveh listov nas ponovno utrjuje v mnenju, da smatra klerikalna gospoda delavce za prav neumne backe, ker bi sicer v »Naši Moči« svoj delavski privesek tako neumno ne »farbala«.

Strojne tovarne in livarne v Ljubljani.

Tovarno bratov Tönnies, potem tovarno, ki je bila last tvrdke Žabkar in Kastelic in tovarno tvrdke Samassa je, kakor smo že poročali, kupila »Jadranska banka«. Meščansko časopisje vriska nad tem dejstvom veselja. Vsa transakcija ni nič drugega kakor naravni kapitalistični razvoj. — Velike ribe požirajo male. To smo prerokovali že davno. Velikokrat so nam tozadevni naš nazor hudo zamerili. Predbacivani, da hočemo uničiti mala podjetja in obrt, ki se nam jih je metalo v obraz, niso bila redka. In glej, brez našega prizadevanja se polagoma uresničuje vse ono, zaradi česar so nas sovražili.

Polagoma se bo vsega polastil bančni kapital — prometa, trgovine in industrije.

Razvoj je pač razvoj in razvijalo se bo toliko časa, da pade produktivnemu ljudstvu vse skupaj v naročje kakor zrelo jabolko. Prej troje privatnih, sedaj enotno bančno podjetje bo izdelovalo vse dose- danje panoge produkcije — vodne tur-

bine, transmisije, mlinske naprave, stroje za obdelovanje lesa, ventilatorje, sesalke, železne konstrukcije, izdelke livaren in cerkvene zvonove. Poleg tega se je na novo ustanovil oddelk za poljedelske stroje in oddelk za elektrotehniko.

Ideja sama na sebi ni napačna, želeli bi le bilo, da se industrija v Sloveniji pospeši, da ne bo zadostovala nam samim, ampak da bo izdelke mogoče vnovčevati tudi v tujini. Merodajni činitelji se pri tem seveda ne bodo smeli postavljati na oskopsno stališče, posebno ne glede potrebne investicije in pa, kar je glavno, glede uporabe najnovejših in najmodernejših produkcijskih pripomočkov. Zakaj že sedaj je več kot gotovo, da bo tuji antantini, zlasti pa ameriški kapital skušal nove države degradirati na sebi podrejene gospodarske kolonije.

Ob vsem svojem veselju nad razmahom bančnega kapitala pri nas, se naša meščanska javnost niti z besedico ne spomni enega izmed najvažnejših in najbolj prizadetih faktorjev, namreč delavstva. Pogrešek bi bil velik, če ne bi se zlasti naši delavski mladini ne dala prilika in možnost za temeljito strokovno nabozbo. Kajti nedvomno bo poleg potrebne moderne tehnike igrala delavčeva znanost ter spretnost zelo važno vlogo. Naj bi se torej tudi v tem oziru ničesar ne zamudilo.

In še nekaj. Ali najbarčni akcionarji vtaknejo vse dobičke, ki jih bo pravilno urejena industrija gotovo nosila, sami v svoje kakor znano nikdar polne žepe in se naj delavci zadovolje tudi v naprej z drobtinami? Na to vprašanje naj odgovore delavci sami. Pravilno bodo odgovorili na ta način, da bodo svojo strokovno organizacijo čuvali kakor zenico svojega očesa, jo ekstremno izpopolnili ter poglobili. Le tako bomo pripravljeni zrlji v bodočnost brez strahu.

Obvestila.

»Baklja«. V Ljubljani prične izhajati — vsaj tako se govori — neka revija pod imenom »Baklja«, ki se kakor nam pripovedujejo, hoče pečati s socialno-političnimi zadevami. Opozorjamo vse funkcionarje in člane strokovnih organizacij, da izdajateljstvo lista »Baklja« nima ne s strokovnimi, ne s političnimi organizacijami prav nobenega stika. Stvar je torej popolnoma privatnega značaja, vsled česar naj se naši funkcionarji v svrhu morebitne agitacije za ta list na noben način ne puste izrabljati.

Umetniška propaganda. Pod tem naslovom pošilja gospod Uhlir v Ljubljani na naše funkcionarje oziroma člane strokovnih organizacij razne stvari, kakor brošure, slike itd. Obveščamo vse tovariše, da je tudi to popolnoma privatno podjetje imenovanega gospoda. Na nekatere naše zaupnike so od umetniške propagande bile n. pr. poslane slike Cankarja. Kdor je poznal rajnega Cankarja, na prvi hip pozna, da te slike Cankarju niti podobne niso. Ne prodajajte, tovariši, teh slik od umetniške propagande, ker se z njimi spomin na Cankarja le profanira. Tisti, ki jih je dobil, naj jih enostavno vrne in naj ne plača ničesar. Naša naloga ni podpirati razne kupčije. Kdor pa želi res lepo sliko našega Cankarja, naroči si jo pri »Socijalni Matici«, oziroma piši na tajništvo »Svobode« v Ljubljani, ki preskrbi, da dobi sliko.

Medvode - Goričane. Hvala, priobčimo prihodnjič.

Kočevje. Gradivo pod naslovom »Pritožbe iz Kočevja« ne moremo priob-

čiti, ker ni nihče podpisan. Vsaj smo že nešteto krat povedali, da se na anonimne dopise ne moremo ozirati.

Kočevje. — Moosvald. I. J. Vašo zadevo smo poslali na Unijo slov. rudarjev kakor smo že enkrat javili. Ugrajate torej v Zagorju ob Savi.

Trbovlje. J. S. Napišite še enkrat in dajte potrditi v rudarskem tajništvu, potem priobčimo.

Domači pogled.

Državna posredovalnica za delo je otvorila 10. t. m. »Podružnico za Ptuj in okolico«, koje delokrog se razteza na okrajni glavarstvi Ptuj in Ljutomer ter na zasedeni del slovenskega Prekmurja. Ker se v bližini Ptuja nahaja veliko begunsko taborišče Strnišče, je začasni sedež imenovane podružnice v Strnišču pri Ptuj. Ker je ta potrebna institucija brezdvomno velikega socialno-političnega pomena in enako važna za delavce, kakor tudi za delodajalce upamo, da se bo te nove podružnice ljudstvo v največji meri posluževalo. Posredovalnica posreduje brezplačno in takoj delavce vsake vrste, obrtnike, vajence, pisarniško osebje itd. itd.

»Državna posredovalnica za delo«. Podružnica za Ljubljano in okolico. V preteklem tednu od 8. junija do 15. junija 1919. je iskalo delo 190 moških in 63 ženskih delavskih moči. Delodajalci so iskali 149 moških in 80 ženskih delavskih moči. Posredovanj se je izvršilo 144. Pri vseh podružnicah »Državne posredovalnice za delo« je od 1. januarja 1919. do 15. junija 1919. iskalo delo 1814 delavskih moči, delodajalci so pa iskali 7375 delavcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 1998. Delo iščejo: pisarniške moči (335), trgovski sotrudniki in sotrudnice (201), služkinje (134), stroji, ključavničarji, strojniki in kurjači (100), uradne in trg. sluge (125), hišniki, pazniki, mesarji, peki, mlinarji, natakariji, natakarike, točilci, tov. in poljski delavci in delavke, železostrovarji, kovači, mehaniki, elektrotehniki, ekonomski, oskrbuniki, dninarice, dimnikarji, zidarji, mizarji, pleskarji, sobni slikarji, krojači, šivilje itd. V delo se sprejamejo: rudarji (900), služkinje in kuharice (120), težaki, hlapci, pomož. delavci v pletilni šoli, konj. hlapci, čevljarji, tesarji, poljski in vinogradni delavci in delavke, zidarji, mizarji, pis. moči, opek. delavci, strojniki itd.

Osrednje društvo natakarijev, hoteljskih, kavarniških in gostilniških kaže dokaj žilave vztrajnosti in dela. Dokaz temu je nova podružnica, ki se jo je ustanovilo dne 11. junija t. l. v Celju, v katero so se včlanili tovariši in tovarišice iz Zidanega mosta. Le vrlo naprej, prijatelj, v organizaciji je moč. Več stvarine iz te stroke prinesemo v eni izmed prihodnjih števil.

Popravek. V poročilu o povišanju plač delavstvu tovarne Prym v Polzell, ki smo ga priobčili v zadnji številki, se je vrinila pomota. Delavcem se je namreč na podlagi dogovora med ss. Petejanom in Tokanom in g. sekvestrom ni povišala plača za 20 odstotkov, temveč za 15 in delavkam za 20 odstotkov. Da ne bo nesporazuma.

Posnemamo. Že dolgo let je poteklo od onega časa, ko se je v dunajskih pekarijah ob nedeljah popoldne delo odpravilo. Na Dunaju je takrat zavladovala velika nejevolja, kajti razvajeni gospodi ni šlo v glavo, zakaj se ji jemlje sveže zemlje, ki jih je do tedaj uživala ob nedeljskih večerih. — Danes imamo pri pošti uveden popoln nedeljski počitek, celo brzojavljanje se je omejilo za 90 odstotkov in glej, svet se ni podrl. — Sedaj tudi že brivci zaklepajo ob

nedeljah svoje brivnice. Ni daleč čas, ko bo nedelja na celi črti res dan počitka. Kar krščanstvo ni moglo izvesti v 1900 letih, je revolucija izvedla tekom šestih mesecev. — Pravi strokovni list tobačnih delavcev in delavcev »Der Tabakarbeiter« v Avstriji.

Osrednje društvo stavbinskih delavcev v Sloveniji naznanja, da priredi v nedeljo dne 29. junija 1919, ob 9. uri dopoldne izredno skupščino v šoli na Ledini. Točka dnevnega reda: Naš položaj. Točna in obila udeležba naj pokaže, da razume stavbeno delavstvo tok časa.

Živilski delavci v Celju se prav živahno gibljejo. Nedavno se je vršil shod mlinskih delavcev in pekovski pomočnikov, na katerem je tovariš Leskovšek poročal o poteku okrožne strokovne konference v Celju, ki se je kakor znano, vršila dne 25. maja t. l. Njene sklepe so zbrani vzeli odobruje na znanje. Med drugim je tudi naznanil, da je podružnica Celje tudi zastopana v centralnem odboru Osrednjega društva. Nadalje se je sodrug Leskovšek spominjal predbojevnikov delavskega pokreta, nakar je prešel na socialno zakonodajo in tozadevne pridobitve, ki je je delavstvo na tem polju že doseglo. Omenjal je razmere, ki vladajo v strokah živilskih delavcev v Celju, priporočal razširjenje delavskega tiska ter poudarjal nujno potrebo delavske solidarnosti, katera se mora izražati v dobro izvedeni strokovni organizaciji.

Poštna zveza z Ameriko je zopet uvedena.

V Ljubljani prodajajo sedaj ameriški petrolej brez kart po 5 K 20 vin. liter.

Svetovni pregled.

V Splitu se je osnovala družba, ki bo pričela izkoriščati bakrov rudnik v Budišnji - Ravni v Hercegovini. Pred kakimi 20. leti so ta rudnik izkoriščali Angleži.

Cene železa. Alp. montanska družba zahteva za stot paličnega železa že K 195, pa pravi da ne krije troškov. Na Dunaju veljajo tele cene: osnovna cena paličnega železa znaša K 250, fine pločevine (do 2 mm) pa 325 kron. Debela pločevina (nad 5 mm) pa stane K 270.

Prehlajenje vratu se lahko zabrani, če se skuša poživiti kroženje krvi. Živahno krožeča kri je najboljši branik posledicam prehlada. To je lahko doseči z izpiranjem s Fellerjevim antiseptičnim »Elza-fluidom«. Pri že nastalih bolečinah se uporablja za zunanja vtiranja in obkladke. 6 dvojnati ali 2 specialni steklenici pošlje za 19 K na vse kraje lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elzatrg št. 334 (Hrvatsko). Se jako priporoča. Več kot 100.000 zahvalnih pisem. Tudi za Fellerjeve odvajalne »Elza-kroglice«. 6 škatlic 9 K 50 v.

Društveni funkcionarji in člani, pozor!

Da vsa nerazporazumljenja odstranimo, sporočamo, da je v soboto 26. tedenski prispevek t. l. zapadel.

Vsi člani, ki imajo prispevek plačan samo do 18 tedna, se opozarjajo, da ta teden zapadli prispevek vplačajo, ker drugače izgube članstvo.

Podpora se upravičenim članom le tedaj izplača, če je vsaj 18. prispevek t. l. že poravnal. Od izplačljive podpore pa se vsi zaostali prispevki odtegnejo.

Naredba o prepovedi porabljanja zelenega, še nezrelega žita: pšenice, rži, ječmena in ovs. § 1. Od dneva izdavanja te naredbe, pa do časa žetve se prepoveduje vsako porabljanje posejanega žita: pšenice, rži, ječmena in ovs, osobito košnja žita, sečnja ter porabljanje za pašo živine. Od te prepovedi so izvzeti primeri, kadar je vsled elementarnih ujmov: pozebe, poplave, mraza in podobnega onemogočeno, da bi to žito dozorelo. V teh primerih more politično oblastvo I. stopnje dovoliti, da se žito še pred žetvijo porablja. § 2. Prestopke predpisov v § 1. te naredbe bodo kaznovala politična oblastva I. stopnje (mestni magistrat, okr. glavarstva) z zaporom do 6 tednov in z globo do 20.000 kron. § 3. Prepoveduje se pridelek žetve vnaprej kupiti ali prodajati. Pogodbe, ki bi se zoper to prepoved sklenile, se smatrajo, da pravno ne obstoje; razen tega bodo pogodbeniki kaznovani v smislu § 2. te naredbe. § 4. Ta naredba dobi moč z dnem razglasitve v uradnih listih. — Belgrad, dne 5. junija 1919. — Podpredsednik ministrskega sveta, minister za prehrano in obnovo dežel. dr. Korošec s. r.

Izdajatelj in odgovorni urednik

IVAN TOKAN

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

**Proietarci vseh dežel,
združite se!**

Naročajte in širite **„Naprej!“**

**Okrajna bolniška blagajna
v Ljubljani.**

Pisarna: Turjaški trg št. 4. prvo nadstropje. Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne. Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta.

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	dopol.	popol.	
Dr. Košenina Peter splošno zdravljenje	211 — 2/21		Turjaški trg št. 4. v okr. bol. blag.
Dr. Ivan Zajec splošno zdravljenje	1/10 — 1/211	2—3	Turjaški trg št. 4.
Dr. Viktor Breskvar splošno zdravljenje	1/11 — 3/412	1—2	Františkanska ul. 12.
Dr. Alojz Kraigher splošno zdravljenje	1—3		Poljanska cesta 18.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo glasiti v pisarno bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznica za zdravnika (bolniško zglasnico): brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih. Proškov, ki nastanejo, kadar boleti član sam povzroči druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolni bolniški list se mora takoj oddati v blagajniški pisarno. Ob nedeljah in praznikih se ordinira le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba nakaznico. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščnina se izplačuje vsako soboto, če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj do popoldne. S pritožbami se je obračati do načelnika okrajne bolniške blagajne.

Načelstvo.

Dobrodejno

deluje, boli oblažuje, krepi, osvežuje, oživlja in pri ranah, oteklinah in opečeninah hladilno vpliva Fellerjev

ELSA-FLUID

6 dvojnih ali 2 specialni stekl. 24 krona. Prebavo pospešujejo, odvajanje urejujejo in pri vseh želodčnih težkočah najhitreje učinkujejo Fellerjeve rabarbara

Elsa-kroglice

6 škatlic 12 kron. Edino prave pri lekarnarju Evgenu V. Feller, Stubica, Elza trg št. 334. (Hrv. Zagorje). Ovitok in poštnina se priračunava posebej, toda najceneje, torej čim več se naroči obenem, tem več se prihrani. V

Miši, podgane, žurki in ves mrčes mora poginiti, ako porablja moja najboljša, izkušena in povsod hvaljena sredstva. Za podgane, miši in poljske miši K 6; za šurke K 5.—; Osobito jaka tinktura za sl. nice K 6; uničevalec moljev K 3; prašek proti mrčesom K 2.50 in K 5.—; tinktura proti ušem pri ljudeh K 3.—; mazilo za uši pri živini K 2.—; prašek za uši v obleki in perilu K 3.—; tinktura proti bolhe pri vseh K 1.50; prašek proti pernim ušem K 2.—; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjavi (uničev. rastlin) K 2.

Pošlji po povzetju

Zavod za eksport

M. JU KER, Zagreb 6.,
Petrin ska ulica št. 3. III.

Cevlji tovarne = Peter Kozina & Ko.

iz najfinejšega ševro-, boka- in lak-usnja z usnatimi podplati se dobe po dnevnih cenah.

Trpežni zimski

iz fine teletine z gumijastimi podplati po K 85.— za moške, K 73.— za ženske.

V zalogi Ljubljana na Bregu.

UČITELJSKA TISKARNA LJUBLJANA, Františkanska ulica št. 6.

registrirana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejše plakate in vabila - za shode in veselice. -

LETNE ZAKLJUČKE

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur - šur itd. itd. -

STEREOTIPIJA LITOGRAFIJA.

Lepa polt lie in rok pri nese mnogo prednosti tako v zdravstvenem kakor v družbenem oziru. Fellerjeva popolnoma neškodljiva preizkušena „Elza“ pomada za obnavljanje in negovanje kože, odstrani nečistost kože, ožada prišče, brani proti solnčarici, solnčnim pegam, bori, razkavosti, velosti kože. Lonček močnejše vrste 6 kron. Omot in poštnina se računa posebej najceneje. **Na mesto škodljivega mila vzemimo za lice**

Fellerjevo lilliput mlečno milo „Elza“, katero je danes še zelo drago ali ima še iste dobrote in neškodljivosti kakor pred vojno. Boljše in finejše za negovanje kože v današnjem času si niti misli ti ne moremo. **Bujne lase** se more doseči samo s Fellerjevo „Elza“ Tanohina pomado za rast las. Okrepi kožo na glavi, preprečuje plešavost in prežgodno osivelost. Lonček močnejše vrste 6 K. Omot in poštnina se računa posebej najceneje. **Za vsakdanje negovanje telesa** so Fellerjeve „Elza“ toaletne pastilje za umivanje telesa, otroške kopeli, kakor za ustno vodo itd. Cena kartonu 1 K 50 v. — **Še seboj vzeti** in povsod v žepu nositi se more bol ublažujoč, hladeč, osvežujoč Fellerjev „Elza“

mentolni migrenski črtnik. V leseni cevki 1 K 50 v. Izvrtan proti glavobolu in migreni, rabi se tudi proti vbovljaju in ranitvi. **Voda za oči** (collyrium) 2 K 50 v. **Kapljice proti zobobolu** 2 K 50 v. **Pravi zagorski prsni sok** proti kašlju steklenica 4 K. **Francovo liganje** v stekl. 6 krona in 16 krona. **Za felodac**, prava švedska tinktura, velika stekl. 10 krona. **halza** (melen) mala steklenica 2 K. **Kurja ošesa** odstrani brez bolečin Fellerjeva turist. tinktura „Elza“ (tekočina) skupaj s čopičem 3 K in turist. obliž po 3 K in 1 K 50 v. **Proti potanju telesa in nog** je Fellerjev „Elza“ prašek z vsipom 1 K 50 v. **Krmilni prašek za živino** davno poznani se zopet dobi. Karton 2 K. Omot in poštnina se računa posebej in najceneje. Kdor naroči več, mnogo prihrani. Naročiti je treba pri lekarnarju **EVGENU V. FELLER, Stubica, Elza trg št. 338 (Hrv. Zagorje).**

Ivan Jax in sin Ljubljana, Dunajska c. 17.

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev in stroje za pletenje (Strickmaschinen) za rodbino in obrt. Pisalni stroji Adler. Vozna kolesa. Ceniki se dobe zastoj in franko.